

LANDEN VAN EUROPA

Spanje

1 Vlag

2 Ligging op Europese kaart

Spanje beslaat grofweg 80% van het Iberisch Schiereiland. Buiten dat horen ook de eilandengroep Balearen in de Middellandse Zee, de Canarische Eilanden in de Atlantische Oceaan en de Spaanse exclaves in Noord-Afrika bij het land. In het noordoosten grenst Spanje aan Frankrijk en Andorra, over de gehele lengte van de Pyreneeën, in het westen aan Portugal en in het zuiden aan de Britse kolonie Gibraltar.

3 Oppervlakte

De oppervlakte van Spanje is ongeveer 506.000 vierkante kilometer. Spanje is 12x groter dan Nederland.

4 Bevolking

Het aantal inwoners van Spanje bedraagt ruim 46 miljoen. De bevolkingsdichtheid is 98 inwoners per vierkante kilometer.

5 Hoofdstad en enkele belangrijke steden

Hoofdstad is Madrid (aantal inwoners: 3 miljoen). Andere grote steden in Spanje zijn:

Barcelona, Valencia, Sevilla, Zaragoza, Malaga, Murcia, Las Palmas, Palma de Mallorca, Bilbao, Cordoba, Valladolid, Alicante, Vigo, Gijon, A Coruna, Granada, Santa Cruz, Victoria-Gasteiz, Elx, Oviedo, Cartagena, Jerez de la Frontera, Pamplona, Donostia-San Sebastian, Santander, Almeria, Burgos, astellon de la Plana, Salamanca.

6 Geschiedenis: globale perioden, belangrijkste personen

De geschiedenis van Spanje kan ingedeeld (en naar behoefte beschreven, aangezien de info nogal uitgebreid en overvloedig is) worden:

- Prehistorie
- Basken
- Romeinen
- Visigoten
- Moren
- Habsburgs Imperium na Karel V
- Francisco Franco
- Huidige monarchie

Spanje werd lid van de NAVO in 1982 en is lid van de Europese Unie sinds 1986.

7 Staatsvorm

Spanje is een constitutionele monarchie, met een koning als staatshoofd, Koning Juan Carlos I.

De uitvoerende macht bestaat uit de verschillende ministers onder leiding van de premier of president van de regering. De wetgevende macht bestaat uit twee kamers, de zogenaamde "Las Cortes

Generales". De eerste kamer (ES: Senado) bestaat uit 259 zetels en in de tweede kamer (ES: Congreso de los Diputados) zetelen 350 vertegenwoordigers.

De rechterlijke macht bestaat uit de verschillende rechtbanken en tribunalen, met verschillende rechters die de autoriteit hebben om in naam van de Koning de justitie in het land te handhaven

Motto: Plus Ultra.

Volkslied: Marcha Real.

Nationale feestdag: 12 oktober. Spanje heeft een relatief groot aantal feestdagen, waarvan een aantal ook uitbundig worden gevierd. Het gaat dan vooral om het grote aantal regionale feestdagen, de nationale feestdagen zijn namelijk niet meer dan vrije dagen, behalve de "Semana Santa" oftewel de heilige week rondom Pasen. Er zijn zo veel verschillende officiële regionale feestdagen dat het lastig is één duidelijke lijst te maken. De bekendste en grootst gevierde regionale feesten zijn:

- "Las Fallas" in Valencia
- Het aprilfeest (Feria de Abril) van Sevilla
- Diada de la Mercè in Barcelona en omgeving
- San Juan (Sant Joan in Barcelona en omgeving)
- El Pilar in Zaragoza
- San Fermín-feesten in Pamplona
- Het carnaval van Cádiz, Sitges en Tenerife
- Het tomatenfeest in Buñol

8 Regio's en departementen

Spanje is bestuurlijk gezien een federatie waarin de macht zeer gedecentraliseerd wordt uitgevoerd, het is het meest gedecentraliseerde land van de Europese Unie. Het land bestaat uit 17 autonome regio's (Spaans: Comunidades Autónomas), waarbij de mate van autonomie per regio verschilt. Bijna al deze regio's zijn weer onderverdeeld in verschillende provincies, zie provincies van Spanje. De provincies zijn onderverdeeld in comarca's van Spanje.

De verschillende maten van autonomie zijn te verklaren uit de grotere behoefte aan autonomie in sommige regio's, namelijk Catalonië, Baskenland en Galicië, omdat deze drie elk een sterke eigen identiteit en taal hebben. Zij kregen hierdoor in een eerder stadium meer eigen rechten toegewezen dan de overige regio's. Deze drie regio's vallen dus onder het zogenaamde "speciale regime", waarbij de taal een officiële status heeft. De autonomie kan onder meer van toepassing zijn op het lokale zorgstelsel, belastingstelsel, onderwijs en veiligheid. Catalonië heeft bijvoorbeeld haar eigen lokale regering (Generalitat) en ook haar eigen politieorgaan (Mossos d'Esquadra).

De autonome regio's zijn: Andalusië, Aragon, Asturië, Balearen, Baskenland, Canarische Eilanden, Cantabrië, Catalonië, Extremadura, Galicië, Castilië-La Mancha, Castilië en Leon, La Rioja, Madrid, Murcia, Navarra en Valencia.

9 Infrastructuur

Spanje heeft een uitgebreid wegennet, waaronder veel autosnelwegen (autovia's).

Het treinverkeer van Spanje is in handen van het staatsbedrijf RENFE. Er bestaan verbinding tussen vrijwel alle steden van het land. Ook bestaan er vijf hogesnelheidslijnen, AVE genaamd, met treinen die gemiddeld 200 km per uur rijden: Madrid – Sevilla, Madrid – Málaga, Madrid – Barcelona, Madrid – Valladolid, Madrid – Toledo. Momenteel vindt er grootschalige uitbreiding plaats van het aantal hogesnelheidslijnen, zodat alle grote steden van het land op dit netwerk zullen zijn aangesloten.

In totaal beschikken zes Spaanse steden over een metro, de grootste zijn de metro van Barcelona en de metro van Madrid, maar ook Valencia, Palma de Mallorca, Bilbao en, sinds april 2009, Sevilla hebben hun eigen metronetwerk.

Spanje heeft 105 vliegvelden verspreid over het hele land, waarvan 33 ook internationale vluchten uitvoeren. De belangrijkste hiervan zijn de luchthaven Barajas in Madrid en luchthaven El Prat van Barcelona. Luchthaven Barajas is in 2005 enorm uitgebreid, en heeft nu de grootste luchthaventerminal

ter wereld. De bedoeling is dat het één van de belangrijkste luchthavens van Europa wordt, momenteel verwerkt het ongeveer 41 miljoen passagiers per jaar.

10 Klimaat

De geografische ligging van Spanje zorgt ervoor dat alleen het noordwesten (Galicië, Asturië, Cantabrië en Baskenland) onder invloed liggen van de zogenaamde straalstromen, en de rest van het land niet. Buiten dat heeft Spanje een zeer onregelmatig landschap, en is één van de meest bergachtige landen van het Europese continent. Dit alles maakt dat men zeer verschillende klimaten (en microklimaten) kan onderscheiden. Grofweg kan het land worden verdeeld in de volgende klimaatzones:

Noordoostkust van de Middellandse Zee (Catalaanse kust, Balearen, en de noordelijke helft van het Valenciaanse land): Midderraan klimaat: Warme en soms hete zomers en milde winters, ongeveer 600 millimeter neerslag per jaar in een zeer klein aantal geconcentreerde dagen, zogenaamde Mediterrane buien.

Zuidoostkust van de Middellandse Zee (Alicante, Murcia en Almería): Midderraan klimaat: Hete zomers en milde winters. Erg droog, en bijna woestijnachtig, op sommige plekken slechts 150 millimeter neerslag per jaar, oftewel de droogste plek van Europa.

Zuidkust van de Middellandse Zee (Málaga en de kusten van Granada): Subtropisch klimaat Warme en soms hete zomers, extreem zachte en milde winters. Een gemiddelde jaartemperatuur van bijna 20 graden Celsius, ongekennd hoog voor Europese begrippen.

Vallei van Guadalquivir (Sevilla en Córdoba): Lange zomers met extreme hitte en droogte, zachte winters, vrijwel zonder neerslag. Bijna een woestijnklimaat.

Zuidwest Atlantische kust (Cádiz en Huelva): Warme, maar niet extreem hete zomers, zeer milde winters, relatief (voor dit deel van Europa) veel neerslag.

Spaanse Hoogvlakte (Madrid, Castilië-La Mancha en Castilië-León): Midderraan klimaat met sterke invloeden van een extremer landklimaat. Lange en zeer hete zomers en koude winters, weinig neerslag. Vallei van de Ebro (Zaragoza en het binnenland van Catalonië): Zeer hete zomers, koude winters, weinig neerslag. Bijna een landklimaat

Noordatlantische kust (Galicië, Asturië, Cantabrië, Baskenland): Zeeklimaat met milde zomers en milde winters, erg veel neerslag (1000-1200 millimeter per jaar)

Pyreneeën: Frisse zomers en koude winters, gematigd nat klimaat, in sommige gebieden een zogenaamd Hooggebergteklimaat.

11 Rivieren en meren

Het landschap van Spanje bestaat voornamelijk uit plateaus, zoals de Spaanse Hoogvlakte, en bergketens zoals de Pyreneeën en de Sierra Nevada. De belangrijkste rivieren van het land zijn de Tajo, de Ebro, de Duero, de Guadiana en de Guadalquivir.

12 Gebergten

De zes grote bergketens van Spanje zijn de Pyreneeën, de Betische Cordillera en Sierra Nevada, het Kastiliaans Scheidingsgebergte, de Cantabrisch Gebergte en het Iberisch Randgebergte.

De Pyreneeën, die in het westen uitlopen tot in Galicië, zijn ontstaan als gevolg van het botsen van het Iberische subcontinent tegen het Europese continent. De hoogste bergtoppen zijn de 3407 meter hoge Pico de Aneto in centraal Spanje, en de 2648 meter hoge "Picos de Europa" in het westen. In de Sierra Nevada bevindt zich de "Mulhacén", die met 3482 meter de hoogste berg van het Spaanse vasteland is. (De hoogste berg van heel Spanje is echter de Pico del Teide op het Canarische eiland Tenerife).

Andere bergen in Spanje zijn: Bola del Mundo, Circo de la Safor, El Yelmo, Monte Hacho, Montserrat, Monte Perdido, Pica d'Estats, Pozo de las Nieves, Turbón en de Zuilen van Hercules.

13 Nationale en regionale parken

Spanje heeft 15 nationale parken:

- Aigüestortes i Estany de Sant Maurici (Catalonië)
- Archipiélago de Cabrera (Balearen)
- Cabañeros (Castilla-La Mancha)
- Cabrera-archipel (Parque Nacional del Archipiélago de Cabrera)
- Caldera de Taburiente (Canarische Eilanden)
- Doñana (Andalusië)
- Garajonay (Canarische Eilanden)
- Islas Atlánticas de Galicia (Galicië)
- Monfragüe (Extremadura)
- Ordesa y Monte Perdido (Aragón)
- Picos de Europa (Asturië, Castilla-León en Cantabrië)
- Sierra Nevada (Andalusië)
- Tablas de Daimiel (Castilla-La Mancha)
- Teide (Canarische Eilanden)
- Timanfaya (Canarische Eilanden)

14 Industrie en economie

Spanje staat traditioneel in de westerse wereld niet bepaald bekend als een economische grootmacht, maar eerder als vakantiebestemming (sinds de jaren zestig). Tijdens het politiek geïsoleerde regime van Francisco Franco, dat in 1939 begon met zijn dood in 1975 eindigde, vond wel enige modernisering plaats in een sterk gereguleerde economie, maar lang niet genoeg om eeuwen van relatieve achteruitgang goed te maken. Het land kon pas in de jaren 80 beginnen aan een inhaalslag en is tegenwoordig één van de belangrijkste economieën van Europa. Volgens de Wereldbank was Spanje in 2004 de achtste economie van de wereld. Opmerkelijk is dat steeds meer Spaanse bedrijven in de wereldtop meedraaien van 'cutting edge' technologie zoals vliegtuigbouw, informatica, biotechnologie, zonneenergie en infrastructuur techniek.

15 Wijnbouw

Spanje heeft een eeuwenoude wijnbouwtraditie die terug gaat tot de Romeinse tijd. Internationale faam genoot het tot voor kort slechts in bescheiden mate en dan bijna uitsluitend met versterkte en zoete wijnen, zoals Jerez (sherry) en, in de 19de eeuw, Malaga. Bij de productie van andere wijnen ontbrak het simpelweg aan de nodige knowhow. De eerste tafelwijn waarmee het land opzien baarde was rode Rioja. Dat gebeurde pas eind 19de eeuw, mede dankzij een forse inbreng uit Bordeaux. Rond 1900 kwam in Catalonië de productie van mousserende wijnen van de grond. Onder de naam Cava zouden die wereldwijd groot succes gaan oogsten.

De wijn vormt een fundamenteel onderdeel van alle regionale keukens van Spanje. De Romeinen verspreidden de kunst van de wijnbouw die Spanje in één van de grootste wijnproducerende landen heeft veranderd. Zo heeft Spanje maar liefst zestig verschillende wijnproducerende en streng gecontroleerde gebieden.

De grote doorbraak van Spanje als leverancier van kwaliteitswijnen is in de jaren '80 gekomen. Na het herstel van de democratie en de toetreding tot de Europese Unie is een moderniseringsproces op gang gekomen dat zijn weerga niet kent. Spanje heeft zich sindsdien onderscheiden met zowel 'mondiale' wijnen, gemaakt van internationaal populaire druivensorten, anderzijds met heel typische, oer-Spaanse wijnen, maar dan wel gemaakt volgens de modernste inzichten. Het land heeft zodoende voor elk wat wils.

Gemeten naar beplante oppervlakte is Spanje het grootste wijnland te wereld. Dat het qua volume pas op de derde plaats staat heeft te maken met de lage opbrengsten. Die lage

opbrengsten hebben alles te maken met de soms barre omstandigheden waaronder de druivenstokken zijn aangeplant. Grote delen van het land zijn immers warm en droog, op het woestijnachtige af. Aan de ligging van de wijnbouwgebieden is dat duidelijk af te lezen. De meeste wijngaarden liggen in het noorden en oosten. Een belangrijke uitzondering op deze regel is La Mancha, ten zuiden van Madrid. Dat is het grootste wijngebied ter wereld.

16 Landbouw

Spanje is één van de belangrijkste landbouwproducenten van Europa. Een aantal van de belangrijkste producten in deze sector zijn citroenen, sinaasappels, olijven en olijfolie, noten, druiven en wijn.

17 Bosbouw

Het landoppervlak van Spanje bestaat voor 44 procent uit bos. 65 procent van het bosoppervlak is in privéhanden en de rest behoort aan de Staat of diverse openbare instanties. De bosbouw neemt toe als resultaat van overheidsbeleid en door de EU-gefinancierde plannen, waarbij boeren worden aangemoedigd landbouwgrond te gaan benutten voor commerciële bosbouw. Het Nationale Bosplan streeft naar een toename van 125 naar 250 bomen per inwoner gedurende de periode 2002 - 2032. Op deze wijze wordt overproductie van bepaalde landbouwgewassen teruggedrongen, terwijl tegelijkertijd een nieuwe bron van inkomsten wordt geschapen. De bosaanplant is bovendien bedoeld om erosie tegen te gaan.

18 Godsdienst

De dominante religie in Spanje is het rooms-katholieke geloof. Volgens officiële bronnen is meer dan 80% van de bevolking officieel rooms-katholiek, maar in het dagelijks leven niet praktiserend. Buiten het katholieke geloof bestaat er een aantal protestantse bevolkingsgroepen, waarvan geen één echter uit meer dan 50.000 personen bestaat. Ook zijn er ongeveer 20.000 Mormonen. De Heiligen Jakobus de Meerdere, Johannes van Avila en Theresia van Avila zijn de beschermheiligen van Spanje.

19 Onderwijs

Het onderwijs in Spanje is lange tijd achtergebleven bij de rest van het moderne Europa. Met name het platteland, waar de afstanden groot zijn en de verbindingen slecht waren, kende een groot aantal analfabeten. Ook het geld dat voor onderwijs werd uitgegeven stak schril af bij andere landen in Europa. De kentering werd ingezet vanaf 1962 onder het Franco-regime. In nauwelijks vijftien jaar tijd is het budget voor het onderwijs met 100% gestegen.

Volgens de nieuwe onderwijswet van 1990, de Ley Orgánica de Ordenación General del Sistema Educativo (LOGSE), zijn er de onderstaande schooltypen in Spanje. Allereerst de Educación Infantil, het peuter- en kleuteronderwijs. Dit niet verplichte onderwijs bestaat uit een cyclus van drie jaar of van zes jaar. Daarna volgt het Educación Primaria, het basisonderwijs dat gegeven wordt van zes tot en met twaalf jaar en verplicht is. Er zijn drie cycli van elk twee jaar met een aantal verplichte en een aantal facultatieve vakken. Al in groep drie begint men met introduceren van een vreemde taal.

Een derde van het aantal leerlingen gaat naar privé-scholen die in handen zijn van particulieren of religieuzen. De meeste van deze scholen worden voor 100% gefinancierd door de overheid. Ze zijn dan wel verplicht een schoolbestuur te hebben en in principe iedere leerling toe te laten. Het onderwijs aan de staatscholen is gratis.

Spanje heeft leerplicht voor kinderen tussen 6 en 14 jaar. In deze periode volgen de scholieren het gemeenschappelijk onderwijsprogramma, de 'Educación General Básica' (EGB). Daarna moet gekozen worden voor een beroepsopleiding of voor een algemene opleiding, die toegang geeft tot de universiteit. Met uitzondering van opleidingen aan een universiteit is het volgen van openbaar onderwijs op alle niveaus vrijwel kosteloos.

Het verplichte voortgezet onderwijs is het Educación Secundaria Obligatoria (ESO), van 12 tot 16 jaar, waarna de leerplicht stopt. Het ESO telt twee cycli van twee jaar. De tweede cyclus bevat de meeste

vakken die in de eerste cyclus worden gegeven, aangevuld met een aantal keuzevakken dat stijgt tot 30%. Na het ESO krijgen de leerlingen een certificaat dat toegang geeft tot het Bachillerato. Ook kan men dan gaan studeren aan beroepsopleidingen. Het Bachillerato geeft toegang tot de universiteit. Men krijgt verplichte kernvakken en vakken van de richting die men kiest: techniek, kunst, natuurwetenschappen of sociale wetenschappen. Bovendien zijn er ook nu weer een aantal keuzevakken.

Het middelbaar beroepsonderwijs, het Formación Profesional Grado Medio, is niet erg populair in Spanje. Het duurt gemiddeld ongeveer twee jaar en de leerlingen krijgen naast algemeen vormende vakken vooral beroepsgerichte vakken. Het hoger beroepsonderwijs of Formación Profesional Grado Superior kan gevolgd worden met een diploma Bachillerato. Het universitaire onderwijs is verdeeld in drie cycli. Na de eerste drie jaar is men "Diplomado" en met dat behaalde diploma kan de tweede cyclus gevolgd worden, die twee jaar duurt. Men is dan een "Licenciado", ongeveer te vergelijken met onze doctorandustitel. Hierna kan men doorstuderen voor de titel van "Doctor".

Spanje telt momenteel 62 universiteiten waarvan 19 particuliere. De universiteit van Salamanca is de oudste van Spanje en dateert van 1218. De Universidad Complutense van Madrid/Alcalá is een van de grootste ter wereld met meer dan 100.000 studenten. Andere grote universiteiten zijn die van Barcelona, Valencia, Sevilla, Granada en País Vasco. Het aantal universitaire studenten is in tien jaar verdubbeld tot meer dan 1,5 miljoen in 1999.

20 Cultuur

Spanje is een divers land met zeer uiteenlopende culturen, talen, eetgewoonten en klimaten. Het land varieert van de regenachtige vissersdorpen in Galicië tot het nachtleven van Madrid, de toeristische kusten aan de Middellandse Zee, het flamencodansen van Andalusië, en stierenvechten in vele delen van het land en het moderne Barcelona in Catalonië.

In Spanje wordt 's middags siësta gehouden, vooral in de zomer. De siësta valt in heel Spanje van 14:00 tot 17:00, ook al kan dat plaatselijk verschillen. Tijdens de siësta zijn veel winkels gesloten, het is het moment van de dag om te eten en afhankelijk van de regio uit te rusten of slapen. De normale werktijden/schooltijden zijn dus behoorlijk anders dan gebruikelijk in Noord-Europese landen, men werkt gemiddeld van 10:00 tot 14:00 en van 16:00/17:00 tot 20:00/21:00. Het wel of niet sluiten van winkels hangt overigens af van het deel van Spanje waar het om gaat, in het centrum van de grote steden zijn de meeste winkels zes dagen per week open van 10:00 tot 21:00. Eind 2005 werd het voorstel gedaan om de siësta af te schaffen, maar voorlopig zijn daar geen concrete plannen voor.

Voetbal is één van de meest belangrijke en populaire sporten in Spanje. Bekende voetbalclubs zijn onder andere Real Madrid, FC Barcelona, Valencia CF, Sevilla FC, Villarreal CF en Atlético Madrid. Grote clubs als Real Madrid en Barcelona spelen op hoog niveau in Europa. Op de tweede plaats komt basketbal. Basketball in Spanje wordt op hoog niveau gespeeld.

Ook het stierenvechten maakt deel uit van de Spaanse cultuur. Een stierengevecht wordt niet gezien als een sport, maar heeft voor hen het karakter van een artistieke uitvoering waarbij de menselijke (vooral mannelijke) superioriteit over het dier en de dood wordt getoond.

Belangrijke musea zijn o.a. te vinden in Barcelona, Bilbao, Leon, Lerida, Madrid, Malaga, Pamplona, Santiago, Segovia, Valencia, Valladolid.

21 Eten en drinken

De Spaanse keuken is net zo divers als de Spaanse culturen en klimaten. Typische Spaanse producten zijn de vele wijnen en cava's, talloze worsten waaronder chorizo, jamón serrano of jamón ibérico (iberische ham), talloze kazen, peulvruchten, rijst, Midditerraanse groenten en veel verschillende zoetigheden. De meest bekende gerechten zijn de Spaanse tortilla, Paella, Gazpacho, stoofpotten (cocidos) en Calamares a la Romana (gefrituurde inktvis). Bekend zijn ook de tapas, die zowel 's middags als 's avonds kunnen worden gegeten, en in sommige delen van het land gratis zijn. Er zijn honderden, zo niet, duizenden soorten tapas die erg verschillen per regio. Spanjaarden waarderen vooral de

simpelheid, versheid en kwaliteit van het eten, en niet altijd de presentatie of het gebruik van zoveel mogelijk ingrediënten en kruiden in één gerecht. Typisch Spaanse drankjes, die met name in de zomer worden gedronken zijn Sangria, Horchata en Clara (bier gemengd met licht zoete frisdrank 'gaseosa'). Ook al zijn er regionaal erg veel verschillen te onderscheiden, (de Galicische keuken lijkt bijvoorbeeld totaal niet op de Catalaanse of Andalusische keuken), er zijn toch een aantal typische kenmerken van de Spaanse eetcultuur:

- twee keer warm eten per dag (rond 15:00 en rond 22:00), meestal een voorgerecht én een hoofdgerecht
- het drinken van wijn bij de maaltijd (ook 's middags)
- erg vaak buiten de deur eten (gemiddeld 4 keer per week)
- het koken met verse producten en weinig consumptie van diepvriesproducten, voorbereide kruidenmixen of kant-en-klaarmaaltijden
- scheutig gebruik van olijfolie voor zowel koude als warme gerechten
- grote consumptie van vis, schelpen en schaaldieren t.o.v. andere landen (na Japanners zijn Spanjaarden de grootste visconsumenten ter wereld)
- het eten van zoetigheden als ontbijt (vrijwel nooit brood)

22 Taal

De verschillende talen die in Spanje worden gesproken zorgen regelmatig voor grote verwarring in het buitenland, waar men het vaak heeft over dialecten. Het gaat echter om in totaal vijf officiële talen (Spaans, Catalaans, Baskisch, Galicisch en Aranees) en twee niet-officiële talen (Asturisch en Aragonees). Het Spaans is de enige officiële nationale taal van Spanje. De overige vier zijn officiële regionale talen, die in sommige gebieden ook de dominante taal zijn.

23 Geldeenheid

Euro. Daarvoor was de Spaanse peseta het wettige betaalmiddel.

24 Media

De meeste landelijke dagbladen worden uitgegeven in Madrid of Barcelona. De krant El País is het grootste dagblad. El País wordt uitgegeven in Madrid, evenals El Mundo, ABC en La Razón. Uitgevers uit Barcelona brengen de landelijke kranten La Vanguardia en El Periódico uit. Naast de reguliere kranten zijn ook de landelijke sportkranten El Mundo Deportivo, Diario Sport (beide uitgegeven in Barcelona), Marca en Diario AS (uitgegeven in Madrid) van belang.

De publieke radio- en televisieomroep is in handen van Radiotelevisión Española (RTVE). Verder zijn er verschillende commerciële zenders.

25 Belangrijkste monumenten en topics

Er staan 38 Spaanse bezienswaardigheden op de Werelderfgoedlijst van UNESCO, waaronder o.a.:

- Alhambra in Granada
- historische centrum en de kathedraal van Córdoba
- palmentuin van Elx, vlakbij Alicante
- werken van Antoni Gaudí: Park Güell, Casa Batlló, Sagrada Família, Casa Milà en Palau Güell in Barcelona.
- musea en architectuur van Madrid
- historische centrum van Toledo
- kathedraal en het Alcázar van Sevilla
- historische centrum en de pelgrimsroutes naar Santiago de Compostella
- kathedraal van Burgos
- historische centrum van Salamanca
- witte dorpen in de omgeving van Málaga

- historische centrum van Alcalá de Henares
- La Lonja de la Seda in Valencia
- San Pablo aquaduct in Segovia
- San Lorenzo de El Escorial
- Kathedraal van Toledo
- Plaza de Toros in Málaga
- "Hangende Huizen" in Cuenca
- Sagrada Família in Barcelona
- Romeins theater in Mérida